

Σειρά "οντιακῶν λογογραφικῶν ἐκπομπῶν ἀπὸ τῆν ΥΠΕΝΕΔ τῆς Π.Ε.Π.Σ.

. IO3 C(I9-2-I976)

. Σ Η Μ Α

Ἀκοῦτε τῇ λογογραφικῇ ἐκπομπῇ τῆς Πανελληνίου Ἑνώσεως Ποντιακῶν Σωμα-
τείων " Ποντιακὴ ἡχώ " ποῦ γράφει καὶ ἐπιμελεῖται ὁ Στάθης Εὐσταθιάδης.

. τὸ σῆμα σβῆνει

Ἀγαπητοὶ ἀκροαταί,

Στὴν ἀρχὴ τῆς ἐκπομπῆς θὰ παρουσιάσωμε νότες τῆς ποντιακῆς μούσας, ποῦ
ἐκφράζουν δυὸ καημοὺς: Τὸν καημὸ τῆς ξενητεῖας καὶ τὸν καημὸ τοῦ θανά-
του, καὶ πρῶτα οἱ δυὸ καημοὶ σὲ συνδυασμό.

Ἡ ξενητεία προκαλεῖ πολλοὺς πόνους. Καταπληγῶνεται ἡ ψυχὴ τῶν γονιῶν,
ὅταν ὁ ξενητεμένος γιὸς τοῦς βρῖσκεται στὰ μακριὰ σὲ μέρες χαρούμενες,
Χριστοῦγεννα, Πάσχα καὶ π. Βαρεῖά εἶναι ἡ θλίψη τῆς γυναίκας, ποῦ ἔχει τὸν
ἄντρα της στὰ ξένα. Λυῶναι σὰν τὸ κερί ἡ κοπέλλα, ποῦ περιμένει τὸν καλὸ
της ἀπὸ τῆ μαύρη ξενητεία. Ἡ ὥρα τοῦ γυρισμοῦ τοῦ ξενητεμένου εἶναι με-
γάλη. Συγκινητικὴ ἡ ὑποδοχὴ του. Ὁ ξενητεμένος μὲ τὸν ἐρχομὸ του πραγμα-
τοποιεῖ πολλὰ καὶ ὠραῖα ὄνειρα, εὐγενεῖς πόθους καὶ ὁμορφα ἰδανικά. Οἱ
σπιτικοὶ τὸν περιμένουν ν μὲ ἀγωνία.

Ὅμως, τὴν χαρὰ τοῦ γυρισμοῦ τοῦ ξενητεμένου τὴν ἀντικαθιστᾷ κάποτε ὁ
πῶς βαρὺς πόνος: Ὁ ἀβάστατος πόνος τοῦ θανάτου. Πεθαίνει ὁ γονιὸς καὶ
τὸ παιδί του βρῖσκεται στὰ ξένα. Τὸ ἴδιο μπορεῖ νὰ συμβῇ καὶ μὲ τῇ γυ-
ναίκα, ποῦ ἔχει τὸν ἄντρα της στὰ ξένα. "Ετσι, ὁδεύουν πρὸς τὸ σκοτεινὸ
βασιλεῖο τοῦ "Αδῆ πρόσωπα προσφιλή, χωρὶς νὰ βρῖσκωνται κοντὰ τοὺς οἱ
ἀγαπημένοι συγγενεῖς. Ἡ ποντιακὴ μούσα διαλαλεῖ τὸ τραγικὸ τοῦτο μεγα-
λεῖο τῆς ἀνθρώπινης ψυχῆς μὲ τοὺς στίχους.....

. Λ Υ Ρ Α (σέ υπόκριση)

Ψιλά ντῶστεν τὰ σήμαντρα κι' ἄραϊα τὰ καμπάνιας,
ψηλά ποῦ εἶν' ἄς χαμελύν', μακριά ποῦ εἶν' ἄς ἔρχουν.

* Ακούει ἄτο καί τό παιδί σ', σκίζ' τ' ἄσκιχτα καί ἔρται.

Καί ὅταν ὁ ξενητεμένος εἶναι ὁ ἄντρας τῆς πεθαμένης νιδνυφης.....

* Ακούει ^{ἀπο} ~~ντῶ~~ ὁ ἄντρας ἰσ', σκίζ' τ' ἄσκιχτα καί ἔρται.

. ἡ Λ Υ Ρ Α σταματᾷ.

Τήν ὥρα τῆς προπομπῆς τοῦ νεκροῦ, ποῦ ξεκινᾷ γιά τόν "Αδη, ὁ φαλμός τῆς ποντιακῆς μούσας εἶναι συγκλονιστικός. Αὐτός, ποῦ παίρνει τόν δρόμο τόν ἀγύριστο, εἶναι στολισμένος. Ἡ ἀπόφασή του εἶναι ἀμετάκλητη. Ἐκεῖνοι, ποῦ τόν θρηνοῦν, εἶναι ἀπαρηγόρητοι. Μὲ ἀπόγνωση τοῦ ἀπευθύνουν τὰ στερνά λόγια. Ὁ νοῦς θολώνεται καί ἡ καρδιά ποθεῖ νά ματαιωθῇ ἡ πορεία τοῦ νεκροῦ πρὸς τόν "Αδη. Ἡ ποντιακὴ μούσα ἀπελπίζει τόν ἄφωνο ὁδοιπόρο, διαλαλώντας ὅτι ὁ δρόμος τοῦ "Αδη εἶναι ἀγύριστος.

. Λ Υ Ρ Α (σέ ὑπόκριση)

2 εἶν'·
Ντό/ἄτά καί τ' ἄρματα σ', ντό εἶν' τὰ σαλτανάτια σ'
ποῖον στράταν ἐχώριξες, ποῖον στράταν θά παίρης;

Τῇ στράταν, τόν ἀγύριστον, ντό πάει κι' ὅπισ' ντό κι' ἔρται.

Δέν εἶναι νά ζηλέφης τίποτε ἀπὸ τόν "Αδη. Ἡ λεβεντιά καί τ' ἄρματα, οἱ ἔμμορφιές καί τὰ στολίδια, οἱ χαρές καί τὰ πανηγύρια, βρίσκονται στὸν ἐπάνω κόσμο, κἄτω ἀπὸ τό φῶς τοῦ ἡλίου. Εἶναι Θεοῦ χαρά ἡ ζωή.

. ἡ Λ Υ Ρ Α σταματᾷ.

Συχεχίζομε τό πρόγραμμά μας μέ μέ παραδοσιακοὺς σκοποὺς τοῦ Πόντου.

. Λ Υ Ρ - Τ Ρ Α Γ . . . (3 σκοποὶ)

Καί τώρα τό ταντινὸ μας ἀνέκδοτο. Φανερώνει τήν προτίμηση τῶν Ποντίων στὰ χαφία, εἶδος σαρδέλλας. Ὁ ζωμός ἀπὸ παστές σαρδέλες εἶναι πολὺ νόστιμος καί συνδυάζεται θαυμάσια μέ ζεστό καλαμποκίσιο φωμί. Κατὰ τοὺς ἰσχυρισμοὺς τῶν Ποντίων οἱ σαρδέλες τῆς Μαύρης θάλασσας ἔχουν ξέχωρη νοστιμιὰ. Σ' ὅλο τόν Πόντο, ὅμως ἰδιαίτερα στὰ Σούρμενα, τὰ χαφία ἀποτελοῦν ἐκλεκτὸ μεζέ καί ἰδίως ὁ ζωμός ἀπὸ τὰ παστὰ τους μέ ζεστό καλα-

μποκίσιο χαμί, όπως είπαμε. Στά Σούρμενα λοιπόν τοποθετείται τό ανέκδο-
τό μας, όπως προκύπτει και από τό ιδίωμα τῆς διαλέκτου.

- 'Απές' σ' ἕναν βαρέλ' χαφοζάμι ἐροῦξε ὁ ἀντρας ἀτς. και ἐφουρικε.

'Εφουρικε ὁ ἐρίφης ἀπές' σ' ὁ χαφοζάμι. 'Η γυναίκα τ' κλάλει.

- 'Αὔλι ἐμένα: 'Εχάσα τόν ἀντρα μ'. 'Εφουρικε ἀπές' σ' ὁ χαφοζάμι...

Εἶνας ἄλλε γυναίκα, γειτόντσα, ἔξε πῶς ἐκλαιε ἡ χιλιάκιλερος τόν
ἀντραν' ἀτς και ἔμαθε πῶς ἐφουρικε.

- 'Αἶο γειτόντσα, εἶπε, 'Εφουρικε ὁ ἀντρας ις' ἀπές' σ' ἕναν βαρέλ'
χαφοζάμι και κλάλεις ἀτον κι' ἔλα; 'Αοίτιο θάνατο ἐγώ νά ἐπεθάω.

. ΛΥΡ - ΤΡΑΓ

Συνεχίζομε τό πρόγραμμά μας μέ νεοποντιακά τραγούδια.

. ΛΥΡ - ΤΡΑΓ (2 σιοπολ)

'Εδῶ τελειώνει ἡ ἐκπομπή μας. - Κοντά σας και πάλι τήν ἐρχόμενη
ἐβδομάδα τήν ἴδια μέρα και ὥρα. -

. Σ Η Μ Α

'Ακούσατε τήν λαογραφική ἐκπομπή τῆς "ανελληνίου" ἐνώσεως Ποντιακῶν
Σωματείων - Ποντιακή 'Ηχώ - πού γράφει και ἐπιμελεῖται ὁ Στάθης Εἰστα
Θιάδης. -

. τό σῆμα σβῆνει